

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
W POWIECIE WĄBRZESKIM
NA LATA 2024-2030**

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie

Wąbrzeźno, marzec 2024 r.

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Przemoc - słownik pojęć oraz charakterystyka zjawiska	3
III. Postępowanie wobec osób doznających przemocy domowej.....	7
IV. Postępowanie wobec osób stosujących przemoc domową	8
V. Podstawa prawna.....	9
VI. Pomoc rodzinie w sytuacji przemocy – wybrane rozwiązania	10
VII. Zjawisko przemocy na terenie Powiatu Wąbrzeskiego	12
VIII. Analiza SWOT	24
IX. Odbiorcy programu	25
X. Cele programu.....	25
XI. Realizatorzy programu.....	29
XII. Finansowanie programu	29
XIII. Monitoring i ewaluacja programu.....	30

I. Wstęp

Podstawową komórką społeczną, która pełni najważniejszą rolę w życiu człowieka jest rodzina. To rodzina daje poczucie akceptacji, bezpieczeństwa, przynależności, szacunku, miłości, pomaga w przezwyciężeniu trudności, dba o prawidłowy rozwój każdego jej członka.

Wszelkie dysfunkcje w codziennym funkcjonowaniu rodziny wpływają na nią destrukcyjnie, są źródłem niepowodzeń, cierpienia jej poszczególnych członków.

Niestety współczesna rodzina coraz częściej nie wywiązuje się ze swoich zadań. Dla wielu ludzi dom rodzinny nie stanowi bezpiecznej przystani, ale jest miejscem gdzie doświadcza się bólu, cierpienia, przemocy.

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem własnym powiatu wynikającym z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2024 r. poz. 424). Opracowanie nowego dokumentu jest podyktowane nowelizacją przepisów prawa dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Nowe przepisy dotyczące przemocy domowej wprowadzają zmianę terminologii, pojęcia przemocy domowej, nadają nowy charakter funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Zmiana przepisów miała na celu w dużej mierze poprawić sytuację osób doznających przemocy.

Niniejszy Program jest kontynuacją kierunków działań wyznaczonych w latach poprzednich, jednocześnie uwzględnienia aktualne uwarunkowania oraz potrzeby. Jest kontynuacją działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, ale także podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Program wpisuje się w założenia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2026 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2021–2030.

II. Przemoc - słownik pojęć oraz charakterystyka zjawiska

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) zgodnie z art. 2 przez przemoc domową należy rozumieć: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
 - c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
 - d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - h) małoletniego,
- wobec których jest stosowana przemoc domowa;

Osoba stosująca przemoc domową - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej;

Świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Niebieska Linia podaje, iż przemoc domowa w ujęciu prawnym to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Natomiast w ujęciu psychologicznym przemoc to celowe i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- a) **jest intencjonalna** - przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby,
- b) **siły są nierównomierne** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza a osoba ją stosująca – silniejsza,
- c) **narusza prawa i dobra osobiste** - osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),

- d) **powoduje cierpienie i ból** - osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Natomiast Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”.

Wyróżniamy następujące formy przemocy:

1. Przemoc psychiczna/emocjonalna: jest podstawą wszelkich form przemocy. Polega na wywieraniu presji na osobę w celu sprawowania nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Jej istotą jest naruszenie godności osobistej. Stanowi podstawę wszelkich innych form przemocy i zazwyczaj z nimi współwystępuje. Przykładem mogą być: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów i planów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, uniemożliwianie schronienia, degradacja werbalna czyli wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły.

2. Przemoc fizyczna: polega na naruszeniu nietykalności cielesnej lub niesie takie ryzyko, np.: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, bicie otwartą ręką i pięściami, policzkowanie, szczypanie, gaszenie papierosów na ciele, kopanie, duszenie, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, szarpanie, np. za włosy lub uszy, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

3. Przemoc seksualna: dotyczy sfery seksualnej, jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. To zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowania aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Występuje wówczas przymus, by osobę skłonić do preferowanego zachowania, np.: gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykanie intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, przymuszanie do oglądania treści o charakterze seksualnym lub pornograficznym, itp.

4. Przemoc ekonomiczna: dotyczy sfery materialnej, polega na celowym niszczeniu własności, pozbawianiu środków, m.in. uniemożliwianiu podjęcia pracy zarobkowej i wymuszaniu pracy nieodpłatnej, odbieraniu zarobionych pieniędzy, niszczeniu rzeczy, zabieraniu pieniędzy, ograniczaniu dostępu do zasobów rodziny, w przypadku wspólnej firmy na nieopłacaniu składek, ubezpieczeń i niewypłacaniu zarobionych pieniędzy, wymaganiu, by sprawozdawać się z każdej wydanej złotówki, pozbawieniu informacji na temat stanu majątku rodziny, zaciąganiu kredytów i pożyczek na wspólne konto, zmuszaniu do spłacania długów, sprzedawaniu rzeczy osobistych bądź wspólnych bez uzgodnienia, itp.

5. Zaniedbanie: dotyczy naruszenia obowiązku opieki ze strony najbliższych. Jego istotą jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy osób z niepełnosprawnością lub chorych, których stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega m.in. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku

pomocy w chorobie, nie udzielaniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.¹.

6. Cyberprzemoc: to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych głównie telefonu czy komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie²

Bardzo często zachowania przemocowe powtarzają się i pojawiają się w określonym schemacie trzech faz. Są to tzw. cykle przemocy domowej.

1. Faza narastania napięcia: zwiastuje ona, że „coś” się wydarzy. Między członkami rodziny pojawia się napięcie, dochodzi do konfliktów, sprzeczek, kłótni. Najczęściej osoba doświadczająca przemocy stara się rozładować to napięcie: unika sprzeczek, spełnia wszystkie oczekiwania, unika kontaktu i nie wchodzi w konfrontacje. To powoduje, że sprawca przemocy staje się jeszcze bardziej drażliwy, unosi się gniewem oraz ma pretensje.

2. Faza ostrej przemocy (wybuchu): niejednokrotnie potrafi ją wywołać drobiazg. Jak podaje PARPA: „nagromadzone emocje często wywołują zachowania, których siła i rozmiar jest nieadekwatny do przyczyny, która je spowodowała i niejednokrotnie mają z nią niewiele wspólnego”. Osoba doświadczająca przemocy – choć czuje silny lęk i strach – nabiera motywacji do szukania pomocy. Broni się, niejednokrotnie wzywa policję, podejmuje działania, by zadbać o siebie i rodzinę tu i teraz oraz takie, które mają zabezpieczyć ją przed powtórzeniem się sytuacji. Dochodzi do rozładowania napięcia.

3. Faza miodowego miesiąca: osoba stosująca przemoc dostrzega rozmiar szkód, które spowodowała i obawiając się konsekwencji swojego zachowania wykazuje skruchę. Przeprasza, obiecuje poprawę, usprawiedliwia się. Jednocześnie staje się opiekuńczy, troskliwy, zajmuje się domem, poświęca czas rodzinie i wyznaje miłość. Osoba doświadczająca przemocy zaczyna wierzyć, że będzie to trwała zmiana zachowania, w związku z czym wybacza i wycofuje się z wszelkich podjętych działań (cofa zeznania na policji, rezygnuje ze złożenia dokumentów rozwodowych itp.). Po jakimś czasie znów zaczyna rodzić się napięcie.

Za każdym kolejnym razem faza miesiąca miodowego jest coraz krótsza, natomiast zachowania osoby stosującej przemoc coraz bardziej brutalne.

Mechanizm ten utrzymuje ludzi w niezwykle specyficznej relacji i sprawia, że niemożliwa jest skuteczna ochrona przeciwko przemocy. Fakt bowiem, że (co charakterystyczne dla osób doświadczających przemocy) osoby poszkodowane milczą i wycofują się z poszukiwania pomocy, wzmacnia w sprawcach przemocy poczucie bezkarności³.

Przemoc domowa to zjawisko o dużym stopniu szkodliwości, zwłaszcza dla osób jej doświadczających. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, powoduje również dotkliwe szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia.

Należą do nich:

- 1) rozchwianie emocjonalne (osoby doświadczające przemocy nie wiedzą czego chcą, zmieniają zeznania, ochraniają sprawców);
- 2) zaburzenia natury psychologicznej (depresja, niepokój, wybuchy płaczu i śmiechu, reakcje lękowe);
- 3) zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) - jego powstaniu sprzyjają sytuacje zewnętrzne, w których człowiek narażony jest na utratę życia czy zdrowia lub gdy obserwuje zranienie, zagrożenie

¹ www.niebieskalinia.pl, (dostęp w dniu 26.02.2024 r.)

² file:///C:/Users/karjo/Downloads/Poradnik_cyberprzemoc_nowe_int.pdf, (dostęp w dniu 08.03.2024 r.).

³ <https://stopuzaleznieniom.pl/artykuly/przemoc-w-rodzinie/cykle-przemocy-w-rodzinie/>, (dostęp w dniu 29.02.2024 r.).

życia czy nagłą śmierć bliskich osób. Kryteria rozpoznania PTSD to: wystąpienie silnie urazowego wydarzenia; powracające przeżywanie urazu we wspomnieniach, snach, uczuciach, sytuacjach przypominających wydarzenie; niewrażliwość na otoczenie, specyficzne odrętwienie emocjonalne, skłonność do izolacji, poczucie wyobcowania, unikanie wszystkiego, co może przypominać przeżyty wstrząs; nadmierne pobudzenie, lęk, przewrażliwienie, trudności z koncentracją, niekontrolowane wybuchy złości;

4) proces wiktylizacji - zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby, która traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa, traci zaufanie do siebie i zaczyna wycofywać się z życia, izolować od innych;

5) wtórne zranienie - spowodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia społecznego. Inni ludzie z powodu ignorancji, zmęczenia lub bezradności, dodatkowo ranią maltretowaną osobę (obwiniają ją, nazywają negatywnymi określeniami).

Osoba wobec której stosowana jest przemoc przystosowuje się do tej roli, przestaje się bronić, traci nadzieję i poczucie godności. Jeżeli nie otrzyma ona stosownej pomocy - jej szanse na wyrwanie się z pułapki przemocy i uratowanie się są niewielkie.

III. Postępowanie wobec osób doznających przemocy domowej

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.
- 7) osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w pkt 1.

Interwencja w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Formularz „Niebieska Karta” jest dokumentem sporządzanym w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy. „Niebieska Karta” służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą, ocenie zagrożenia dalszą przemocą.

IV. Postępowanie wobec osób stosujących przemoc domową

Osobą stosującą przemoc, jest częściej mężczyzna (92%-95%) niż kobieta (5%-8%). Z badań psychologicznych wynika, że zaledwie 10% tych osób zachowuje się tak na skutek choroby psychicznej, np. manii czy schizofrenii lub jest przejawem zaburzonej osobowości, np. dyssocjalnej.

Osoby stosujące przemoc za podstawę relacji międzyludzkich uznają układ dominacji, jedna osoba ma władzę, a druga ma się jej podporządkować. Sprzyja temu tradycyjna męska rola macho, którą te osoby często przyjmują. Na zewnątrz prezentują się jako silne, sprawcze, czasem dominujące i bezkompromisowe lub jako dusze towarzystwa, które manipulując otoczeniem potrafią zjednać sobie ludzi. Wewnątrz, za dużym poziomem agresji, kryje się równie duży poziom lęku. Rozbudowany jest u tych osób system uzasadnienia stosowanej przemocy. Opiera się na wielu mechanizmach obronnych – np. na racjonalizacji, wypieraniu, zaprzeczaniu i projekcji⁴.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in. opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Zgodnie ze wskazaniem Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 należy zapewnić całoroczną dostępność miejsc w ramach ww. programów.

Powyższe programy to programy oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Standard prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową obejmuje: zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej, powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych, zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy, wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania, poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej, uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Standard prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową obejmuje: wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań, zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych, nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy, nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością, poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych, nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy, rozwój

⁴ <https://www.niebieskalinia.pl/o-zjawisku-przemocy/o-sprawcach-przemocy>, (dostęp w dniu 29.02.2024 r.).

umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich, pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania, diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu, wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia programu pn. Program psychologiczno-terapeutyczny „Ku mocy”. Samorząd województwa posiada majątkowe prawa autorskie do ww. programu i na wniosek jednostki szczebla powiatowego może udostępnić licencję na jego realizację. Program jest narzędziem oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową. Na wniosek Powiatu Wąbrzeskiego Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego przekazał nieodpłatną licencję na ww. program. Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową był realizowany w Powiecie Wąbrzeskim w roku 2023.

V. Podstawa prawna

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej określają następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
- 3) Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.);
- 4) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. z 2024 r. poz.17);
- 6) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 ze zm.);
- 7) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.);
- 8) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
- 9) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166);
- 10) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
- 11) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164);
- 12) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1158);

- 13) Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 – przyjęty Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.;
- 14) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2026 – przyjęty Uchwałą Nr 1/39/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 stycznia 2021 r.;
- 15) Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2021-2030.

VI. Pomoc rodzinie w sytuacji przemocy – wybrane rozwiązania

Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej powinny opierać się na kompleksowej pomocy, to znaczy skierowanej zarówno do osoby doświadczającej przemocy, jak i osoby stosującej przemoc, w celu zatrzymania, zakończenia przemocy.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła rozwiązania w pracy zarówno z osobą doznającą przemocy, jak i osobą stosującą przemoc, w tym:

- 1) procedurę „Niebieskie Karty”;
- 2) utworzenie zespołów interdyscyplinarnych;
- 3) utworzenie grup diagnostyczno-pomocowych;
- 4) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 5) tworzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia;
- 6) tworzenie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Jednym z rozwiązań jest wprowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, która jest podstawą podjęcia interwencji w środowisku. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Procedurę „Niebieskie Karty” mogą wszcząć: pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji, żołnierz Żandarmerii Wojskowej, pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej lub organizacji pozarządowych. W ramach procedury „Niebieskie Karty” praca z osobą stosującą przemoc należy w szczególności do policjanta, natomiast z osobą doznającą przemocy pracuje pracownik socjalny.

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny składający się z grupy specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą, a podmiotami świadczącymi pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

W skład Zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;

- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, kuratorzy sądowi, prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na pierwszym posiedzeniu zespołu wybierany jest, spośród jego członków, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego.

W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny powołuje się grupę diagnostyczno-pomocową. W skład grupy diagnostyczno-pomocowych wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić: pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych. W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

Pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy Wąbrzeźno i Ryńsk oraz uczestniczy w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych.

Do zadań własnych powiatu należy zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Jak wskazuje art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

Osoby będące w sytuacjach kryzysowych korzystają ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wąbrzeźnie, który działa w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy, korzystając z możliwości poradnictwa psychologicznego.

W sytuacji konieczności udzielenia pomocy w formie schronienia mieszkańcy Powiatu Wąbrzeskiego doznający przemocy domowej mogą być kierowani do Specjalistycznego Ośrodka

Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi, do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej we Włocławku.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową daje również możliwość pracownikowi socjalnemu zapewnienia dziecku ochrony przez umieszczenie u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, która daje gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Co ważne nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej rozszerzyła krąg osób doznających przemocy domowej, a więc objęła ochroną większą ilość osób, w tym np. byłych małżonków, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Dzieci świadkowie przemocy domowej uznawane są za osoby doznające przemocy.

Zapisy zawarte w kodeksach uzupełniają te możliwe działania o wszczęcie postępowania karnego, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego oraz zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu lub leczeniu uzależnień. Rodzaje działań, jakie podejmowane są w stosunku do osób, które stosują przemoc, określone są też w procedurze „Niebieskie Karty”, a także zapisane są w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Obowiązujące przepisy dają również możliwość izolowania osób stosujących przemoc domową, gdy stwarzają one zagrożenie dla życia lub zdrowia innych osób, także poza wspólnie zajmowanym mieszkaniem.

Policja i Żandarmeria Wojskowa posiadają uprawnienia, by wydać wobec osoby stosującej przemoc natychmiastowy zakaz zbliżania się osoby dotkniętej przemocą na odległość ustaloną w metrach, zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową, aby uniemożliwić jej nękanie również za pomocą środków komunikowania się na odległość (mail, telefon, komunikatory internetowe), zakaz wstępu i przebywania w określonych miejscach, jak zakład pracy, szkoła czy placówki oświatowo-wychowawcze, opiekuńcze i artystyczne, a także obiekty sportowe, gdzie uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową lub jej dzieci.

Zakazy te mogą zostać przedłużone przez Sąd, analogicznie jak w przypadku dotychczas obowiązującego zakazu zbliżania się do mieszkania. Kompetencje Sądu są szersze w zakresie ochrony przed tzw. stalkingiem. Sąd może wydać zakaz kontaktowania się, gdy osoba stosująca przemoc domową nęka swą ofiarę za pomocą środków komunikacji elektronicznej, wzbudzając u niej (uzasadnione okolicznościami) poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia albo w inny, istotny sposób narusza jej prywatność⁵.

VII. Zjawisko przemocy na terenie Powiatu Wąbrzeskiego

Powiat Wąbrzeski położony jest w Województwie Kujawsko-Pomorskim, w jego skład wchodzi 5 gmin. Łączna liczba mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego wynosi 32 756 (stan na dzień 31.12.2022 r. Dane BDL-GUS).

Na terenie gmin funkcjonują Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne. W gminach funkcjonują punkty konsultacyjno-informacyjne m.in. dla rodzin doświadczających

⁵ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ofiary-przemocy-zyskaly-jeszcze-wieksza-ochrone-i-pomoc>, dostęp w dniu 07.03.2024 r.

przemocy. Mieszkańcy gminy Płużnica doświadczający przemocy mogą korzystać z Mieszkania Chronionego. Wsparciem rodziny doświadczające przemocy domowej otacza również Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej. Wąbrzeskie Centrum prowadzi m.in. punkt informacyjno-konsultacyjny, zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy i agresji w świetlicy socjoterapeutycznej, programy profilaktyczne, pomoc prawną, psychologiczną. W strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach, którego mieszkańcy Powiatu Wąbrzeskiego korzystają z poradnictwa psychologicznego.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy poniżej zostały przedstawione dane uzyskane z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Wąbrzeskiego, Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wąbrzeskiego, Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie, Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie za lata 2020-2022. Należy wziąć pod uwagę fakt, że statystyki wszystkich służb zajmujących się problematyką przemocy opierają się wyłącznie na zgłoszonych przypadkach stosowania przemocy. Dane przedstawione poniżej są więc danymi częściowymi, które obrazują tylko odsetek tego zjawiska, gdyż nie uwzględniają sytuacji nie zgłoszonych.

Tabela nr 1. Liczba rodzin dotkniętych przemocą domową na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w latach 2020-2022.

	Gmina Miasto Wąbrzeźno			Gmina Ryńsk			Gmina Książki			Gmina Dębowa Łąka			Gmina Płużnica			Łączna liczba		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Liczba rodzin dotkniętych przemocą	52	32	35	27	30	20	10	3	9	6	5	2	9	10	14	104	80	80
Liczba rodzin, w których występuje problem z nadużywaniem alkoholu	17	19	13	17	21	14	4	1	4	3	3	1	6	7	8	47	51	40
Ilość zawiadomień do Prokuratury w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie	0	2	6	3	6	7	2	0	0	1	1	0	0	0	0	6	9	13

Liczba rodzin dotkniętych przemocą domową

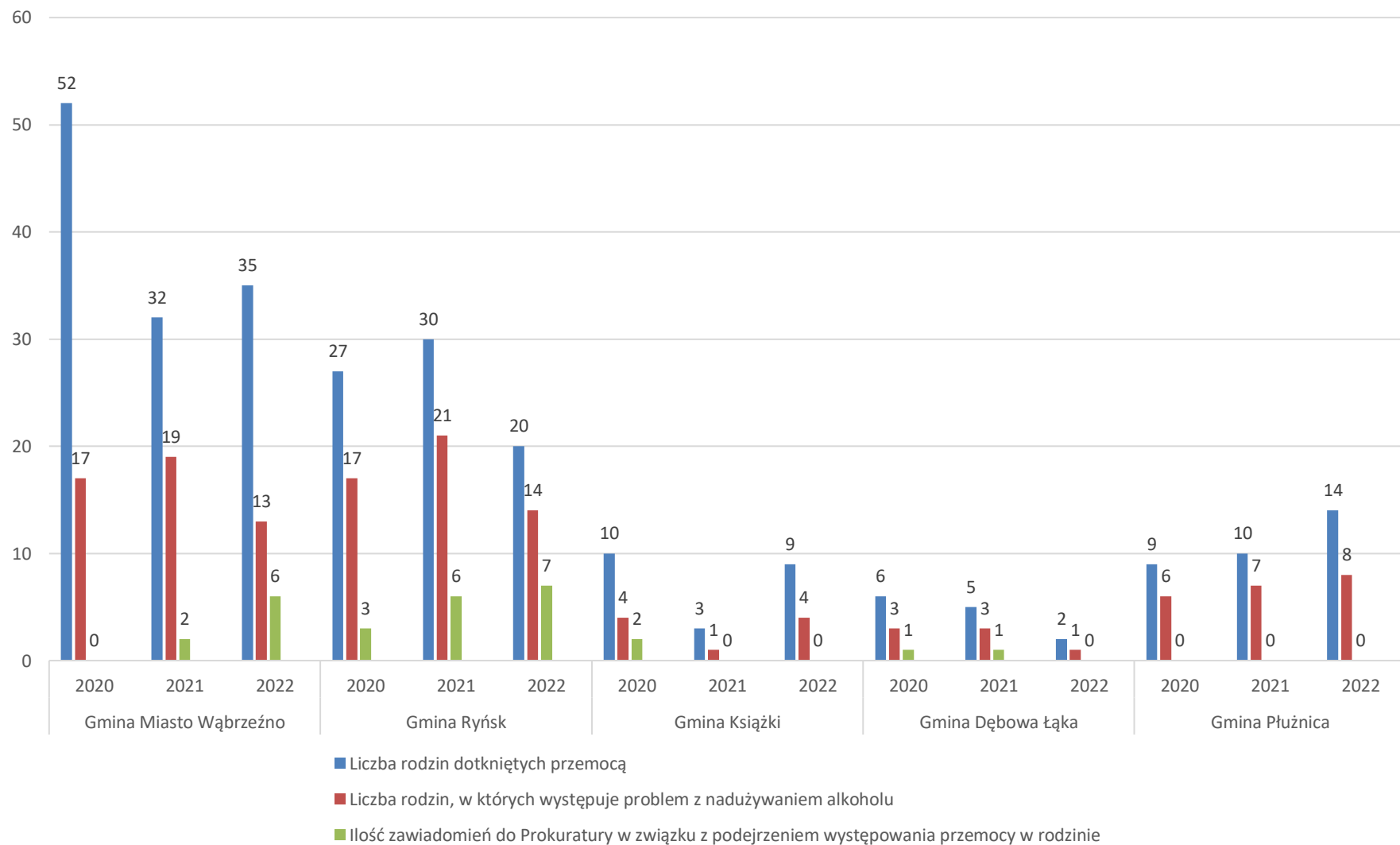
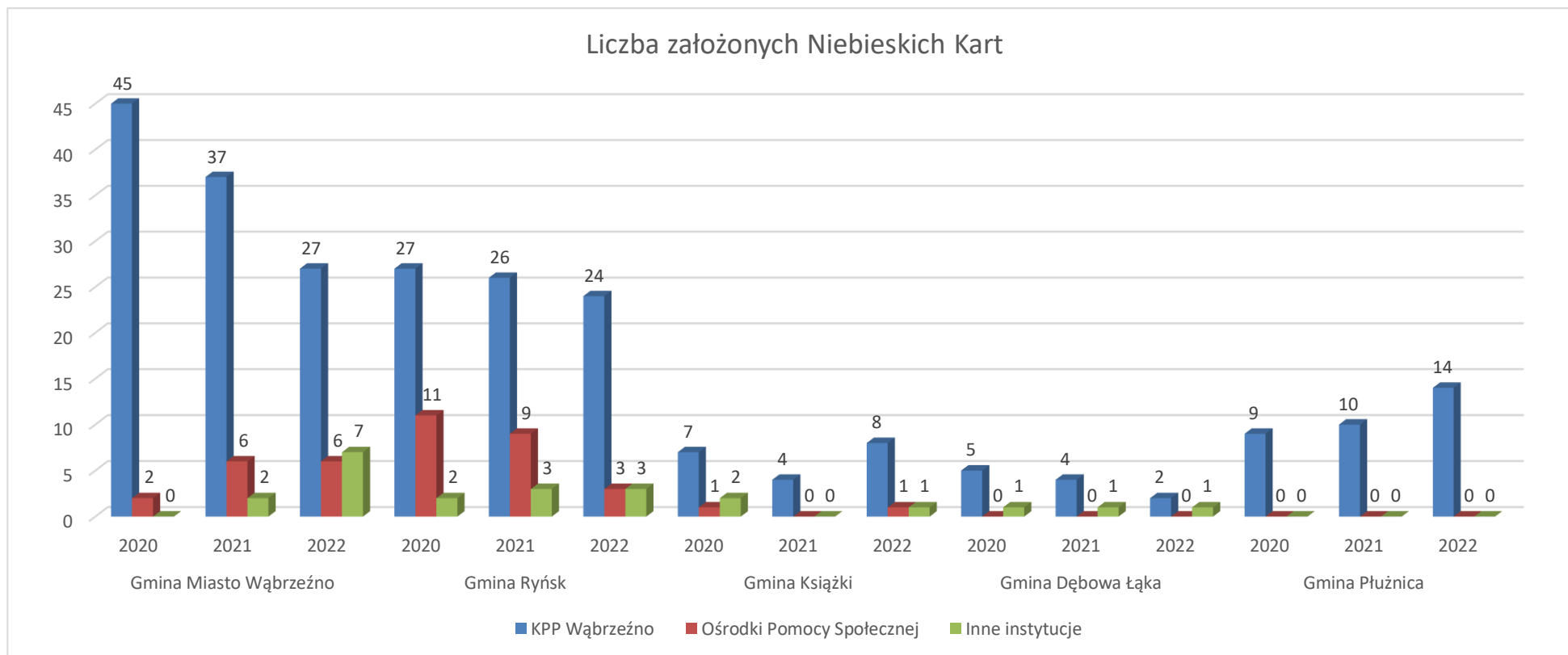

Tabela nr 2. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na terenie Powiatu Wąbrzeskiego w latach 2020-2022.

Liczba założonych „Niebieskich Kart” w tym:	Gmina Miasto Wąbrzeźno			Gmina Ryńsk			Gmina Książki			Gmina Dębowa Łąka			Gmina Płużnica			Razem		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
KPP Wąbrzeźno	45	37	27	27	26	24	7	4	8	5	4	2	9	10	14	93	81	75
Ośrodki Pomocy Społecznej	2	6	6	11	9	3	1	0	1	0	0	0	0	0	0	14	15	10
Inne instytucje	0	2	7	2	3	3	2	0	1	1	1	1	0	0	0	5	6	12
RAZEM	47	45	40	40	38	30	10	4	10	6	5	3	9	10	14	112	102	97

Jak wynika z informacji uzyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej i Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Wąbrzeskiego w roku 2020 założono ogółem 112 „Niebieskich Kart”, w roku 2021 102, natomiast w roku 2022, 97. Większość „Niebieskich Kart” założona została przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie tj. 93 w roku 2020, 81 w roku 2021 oraz 75 w roku 2022.

Tabela nr 3. Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych oraz Grup roboczych w Powiecie Wąbrzeskim w latach 2020-2022.

Gmina	Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego			Posiedzenia Grup Roboczych		
Rok	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Gmina Miasto Wąbrzeźno	4	4	4	411	362	96
Gmina Ryńsk	0	3	4	67	149	152
Gmina Płużnica	3	3	4	5	19	15
Gmina Książki	3	4	4	18	6	16
Gmina Dębowa Łąka	9	8	9	9	8	9
RAZEM	19	22	25	510	544	288

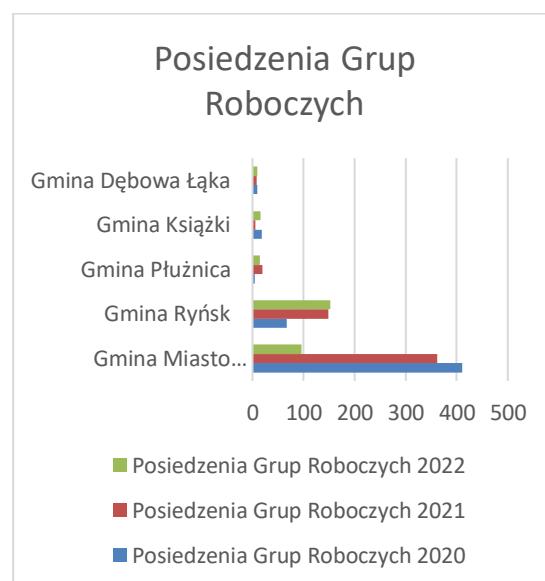
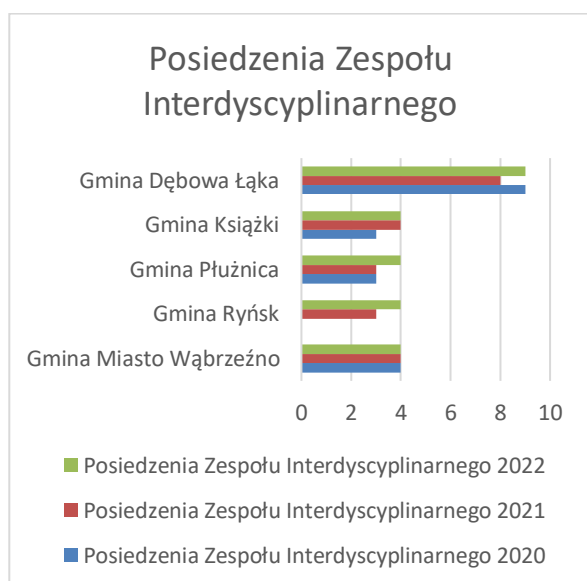
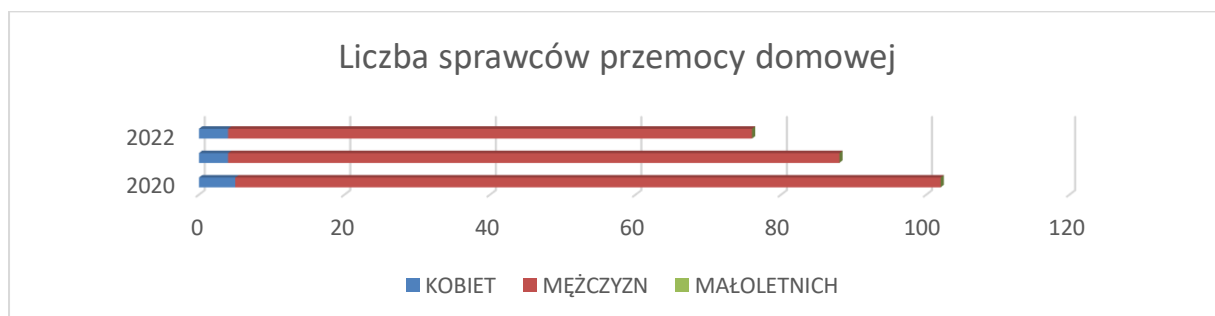
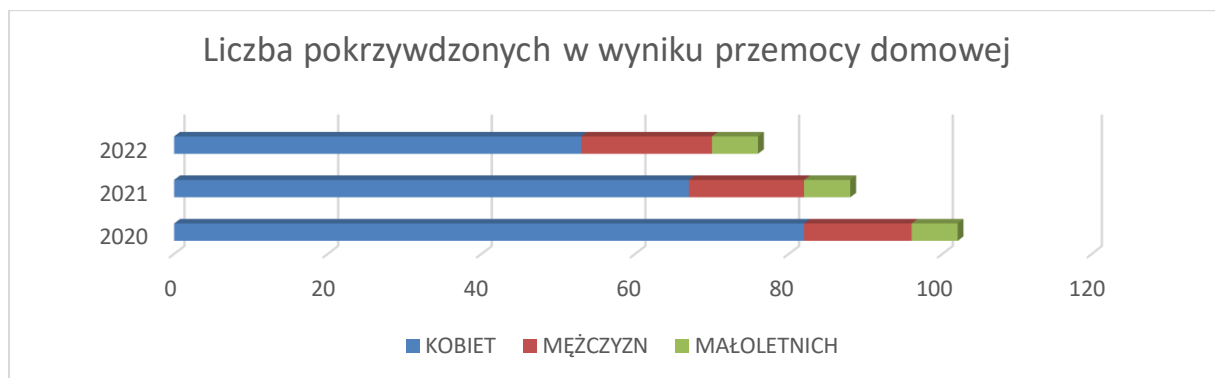

Tabela nr 4. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w latach 2020-2022.

Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	2020	2021	2022
	OGÓŁEM		
	102	88	76
	W TYM LICZBA:		
KOBIET	82	67	53
MĘŻCZYŹN	14	15	17
MAŁOLETNICH	6	6	6
Liczba sprawców przemocy domowej	OGÓŁEM		
	102	88	76
	W TYM LICZBA:		
KOBIET	5	4	4
MĘŻCZYŹN	97	84	72
MAŁOLETNICH	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	OGÓŁEM		
	43	59	52
	W TYM LICZBA:		
KOBIET	0	2	2
MĘŻCZYŹN	43	57	50
MAŁOLETNICH	0	0	0

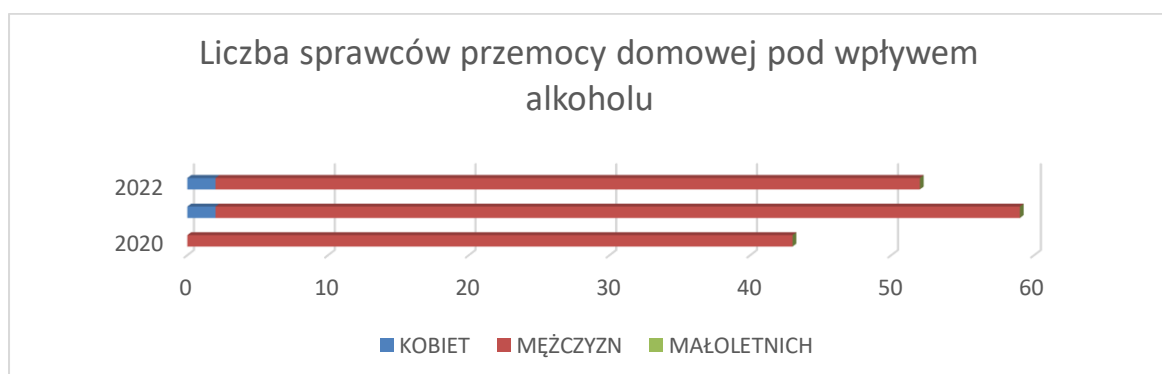

Tabela nr 5. Ilość prowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy domowej w latach 2020-2022.

Ilość przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy domowej	Rok		
	2020	2021	2022
	102	88	76

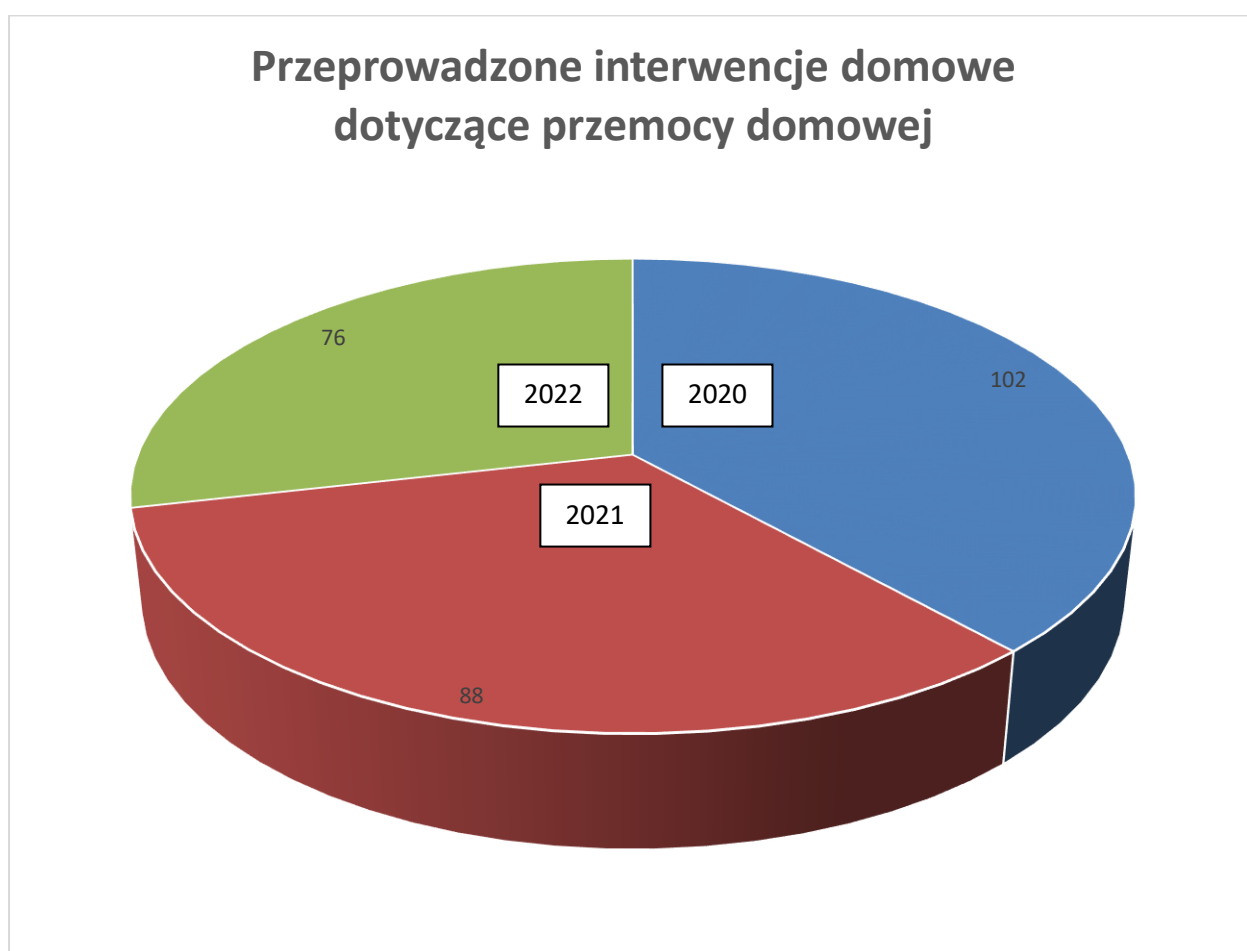
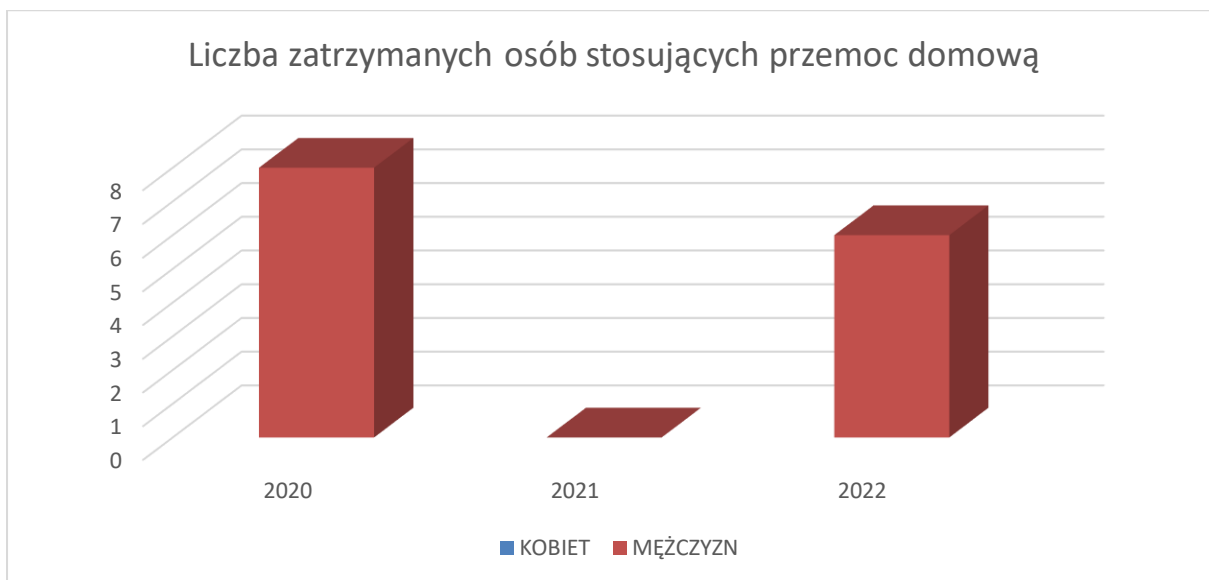

Tabela 6. Liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc domową w latach 2020-2022.

Liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc domową	Rok		
	2020	2021	2022
	Ogółem		
	8	0	6
	W tym:		
KOBIET	0	0	0
MĘŻCZYŹN	8	0	6

Jak wynika z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy domowej w latach 2020-2022 ma tendencję spadkową. Większość osób doznających przemocy domowej to kobiety, natomiast zdecydowana większość osób stosujących przemoc to mężczyźni. Wśród zatrzymanych osób stosujących przemoc domową 100 % stanowią mężczyźni.

Tabela nr 7. Rodzaj środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań zastosowanych przez Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie wobec osób stosujących przemoc domową w latach 2020-2022.

FORMA	ROK		
	2020	2021	2022
Nakaz powstrzymywania się od nadużywania alkoholu	0	7	4
Nakaz poddania się leczeniu odwykowemu	0	0	1
Nakaz uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych	0	0	1
Nakaz powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach	0	0	0
Nakaz powstrzymania się od zbliżania do pokrzywdzonego	0	4	1
Nakaz opuszczania lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	1	2	0
Kara ograniczenia wolności	0	0	1
Kara pozbawienia wolności	2	9	4
Kara grzywny	0	0	0

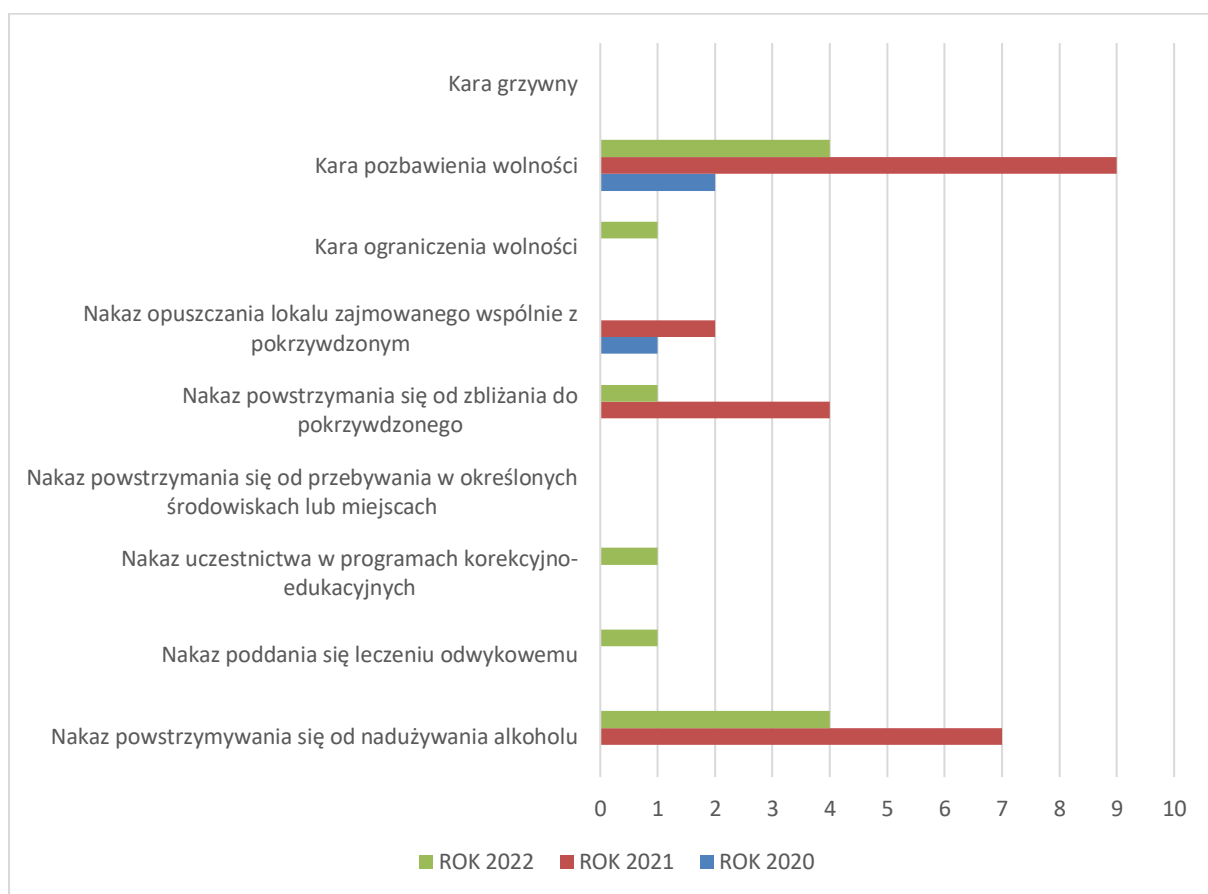

Tabela nr 8. Środki karne, probacyjne i inne oddziaływania zastosowane przez Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie wobec osób stosujących przemoc domową w latach 2020-2022.

Liczba orzeczeń/liczba osób	ROK		
	2020	2021	2022
Liczba orzeczeń wobec osób stosujących przemoc domową, wobec których zastosowano środki karne, probacyjne i inne oddziaływania	2	9	5

VIII. Analiza SWOT

S (Strenghts) - mocne strony, pozytywne czynniki wewnętrzne, które mogą sprzyjać rozwojowi Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wąbrzeskim.

W (Weaknesses) - słabe strony, negatywne czynniki wewnętrzne, wszystko to co stanowi barierę w rozwoju Programu.

O (Opportunities) – szanse, pozytywne czynniki zewnętrzne, stwarzające szansę korzystnej zmiany.

T (Threats) – zagrożenia, negatywne czynniki zewnętrzne, wszystko co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
• Funkcjonowanie na terenie gmin Powiatu Wąbrzeskiego Zespołów Interdyscyplinarnych, • Funkcjonowanie Procedury „Niebieskie Karty”, • Doświadczona, stale doskonaląca się kadra pomocy społecznej, • Dostępność nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, • Realizowanie na terenie Powiatu Wąbrzeskiego Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, • Realizacja projektu pn. Rodzina w Centrum, • Dobra współpraca instytucji działających na rzecz rodzin, przeciwdziałania przemocy domowej, • Rosnąca świadomość społeczeństwa dotycząca przemocy	• Małe zainteresowanie osób stosujących przemoc domową udziałem w Programie psychologiczno-terapeutycznym, • Trudność w realizacji Programów dla osób stosujących przemoc domową, • Brak miejsc całodobowych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Wąbrzeźnie, • Niedostateczna ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, • Małą ilość programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, • Zbyt małą liczbą godzin poradnictwa psychologicznego w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
Szanse	Zagrożenia
• Zmiany w przepisach prawa umożliwiające większą ochronę osób doznających przemocy domowej, • Sankcje prawne mające na celu udział osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych, • Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, • Kampanie informacyjne podnoszące poziom wiedzy na temat przemocy domowej, w tym instytucji, placówek zapewniających pomoc osobom doznającym przemocy domowej,	• Niechęć, bezradność rodzin uwikłanych w przemoc domową, w rozwiązywaniu swoich problemów, • Brak woli rodzin do podjęcia współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, • Brak motywacji do udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych,

• Utworzenie miejsc całodobowych w Ośrodku interwencji Kryzysowej	
---	--

IX. Odbiorcy programu

Program jest skierowany do następujących grup:

- 1) ogółu mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

X. Cele programu

Cel główny:

1. Zwiększenie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych wśród mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego.

Zadania	Realizatorzy zadania	Termin	Wskaźniki
1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej poprzez prowadzenie lokalnych kampanii społecznych. 2. Upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie. 2. Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Wąbrzeskim. 3. Zespoły Interdyscyplinarne Powiecie Wąbrzeskim. 4. Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie. 5. Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie.	2024-2030	1. Liczba kampanii społecznych. 1. Liczba instytucji którym przekazano informacje o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych.

3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej.	6. Prokuratura Rejonowa w Wąbrzeźnie. 7. Zespół Sądowej Służby Kuratorskiej. 8. Placówki oświatowe. 9. Przedstawiciele służby zdrowia. 10. NGO 11. Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej		1. Liczba opracowanych diagnoz zjawiska przemocy domowej.
--	---	--	---

2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.

Zadania	Realizatorzy zadania	Termin	Wskaźniki
1. Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej. 2. Zabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej w przypadku zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 3. Udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej,	1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie. 2. Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Wąbrzeskim 3. Zespoły Interdyscyplinarne	2024-2030	1. Liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z usług OIK 2. Liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego. 3. Liczba porad psychologicznych udzielonych w ramach OIK 1. Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. 1. Liczba udzielonych porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, socjalnych dla

socjalnej, rodzinnej dla osób dotkniętych przemocą domową. 4. Prowadzenie punktów Konsultacyjno-Informacyjnych na terenie gmin. 5. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w celu ochrony osób doznających przemocy domowej. 6. Zapewnienie według potrzeb osobom doznającym przemocy domowej całodobowego schronienia , w tym w ośrodkach wsparcia.			osób dotkniętych przemocą domową. 1. Liczba prowadzonych punktów Konsultacyjno-Informacyjnych. 1.Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta” na terenie Powiatu Wąbrzeskiego. 1.Liczba osób doświadczających przemocy domowej, które zostały skierowane do ośrodka wsparcia.
---	--	--	---

3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej.

Zadania	Realizatorzy zadania	Termin	Główne efekty, rezultaty
1. Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują działania adresowane do osób stosujących przemoc domową. 2. Realizowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla	1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie. 2. Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Wąbrzeskim. 3.Zespoły Interdyscyplinarne w Powiecie Wąbrzeskim. 4. Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie.	2024-2030	1. Liczba przekazanych informatorów. 1. Liczba zrealizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych.

osób stosujących przemoc domową.	5. Placówki oświatowe. 6. Przedstawiciele służby zdrowia. 7. Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej 8. NGO		2. Liczba osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny. 1. Liczba zrealizowanych programów psychologiczno-terapeutycznych. 2. Liczba osób stosujących przemoc domową, którzy ukończyli program psychologiczno-terapeutyczny.
3. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych.			

4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Zadania	Realizatorzy zadania	Termin	Główne efekty, rezultaty
1. Szkolenia przedstawicieli służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie. 2. Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Wąbrzeskim. 3. Zespoły Interdyscyplinarne w Powiecie Wąbrzeskim. 4. Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie. 5. Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie. 6. Prokuratura Rejonowa w Wąbrzeźnie. 7. Zespół Sądowej Służby Kuratorskiej.	2024-2030	1. Liczba osób, która ukończyła szkolenia, kursy inne formy doskonalenia. 2. Liczba zrealizowanych szkoleń, kursów innych form doskonalenia.

	8. Placówki oświatowe. 9. Przedstawiciele służby zdrowia. 10. Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej. 11. NGO		
--	---	--	--

XI. Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024-2030 jest Powiat Wąbrzeski w imieniu, którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, Centrum podejmuje współpracę z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej takimi jak:

- 1) Wojewódzkim Koordynatorem Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 2) Ośrodkami Pomocy Społecznej;
- 3) Zespołami Interdyscyplinarnymi;
- 4) Komendą Powiatową Policji;
- 5) Sądem Rejonowym w Wąbrzeźnie;
- 6) Prokuraturą Rejonową w Wąbrzeźnie;
- 7) Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wąbrzeźnie;
- 8) Wąbrzeskim Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej;
- 9) organizacjami pozarządowymi;
- 10) przedstawicielami ochrony służby zdrowia;
- 11) przedstawicielami placówek oświatowych;
- 12) lokalnymi mediami.

XII. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024-2030 są środki finansowe pochodzące z budżetu Powiatu Wąbrzeskiego, a także:

- 1) środki budżetu państwa;
- 2) środki budżetu województwa;
- 3) środki własne samorządów gminnych;
- 4) środki z funduszy Unii Europejskiej;
- 5) inne środki.

XIII. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację przez koordynatora programu według przygotowanego wzoru stanowiącego załącznik Nr 1 do Programu.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie będzie przedkładał sprawozdanie z realizacji programu Radzie Powiatu w Wąbrzeźnie wraz ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane podczas monitoringu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych zadań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników oraz odpowiedź na poniższe pytania:

1. Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej?
2. Czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację zadań zgodnie z programem?
3. Czy współpraca z realizatorami programu stwarza właściwe warunki do współdziałania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej?
4. Jakie zadania były realizowane, a jakie należałoby zmienić i dlaczego?
5. W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie, realizacja zadań gwarantują realizację założonych celów programu?

Monitoring Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024-2030

Podstawa prawna: Uchwała Nr Rady Powiatu w Wąbrzeźnie z dnia 2024 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2024-2030

Cel główny: Zwiększenie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar osób doznających przemocy domowej.

Odbiorcy programu: Ogół mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego, w tym osoby zagrożone przemocą domową, osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową, świadkowie przemocy domowej, służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Cel szczegółowy	Zadania	Realizator zadania	Główne efekty, rezultaty	Poniesione środki finansowe oraz źródła finansowania	Przyczyny odchyień	Proponowane działania naprawczych

--	--	--	--	--	--	--